

CENY OGŁOSZEN:

Za wiersz milimetryczny przed 60 groszy, w tekście 50 gr., za tekstem 40 gr. Ogłoszenia tabelaryczne 50 proc., a świąteczne 25 proc. drożej. Drobne ogłoszenia po 10 groszy. Dla poszukujących pracy 5 gr. za wyraz. Najmiej 1 zł.
Konto czekowe P. K. O.
Warszawa 65.070

EXPRES ZAGŁĘBIA

Prenumerata w
całym miesiącu
zł. 2.00

Adres administracji: Piłsudskiego Nr. 8, telefon 4-97.
Kancelaria redakcji: 6-98.
Kancelaria redakcji nocnej i drukarni: 4-94.
Konto czekowe P. K. O.
Warszawa 65.070

Jedyny organ demokratyczny niezależny woj. kieleckiego.

Redaktor naczelny i odpowiedzialny: WIKTOR MONSIEŃSKI.

ODDZIAŁY: KIELCE, Piłsudskiego 19; BĘDZIN, Małachowskiego 24, tel. 5-98; DĄBROWA, 3-go Maja 14, tel. 2-77; ZAWIERCIE, ul. Piłsudskiego 5, tel. 97; CZELĄDZ, Rynek Nr. 8; GRODZIEC, ul. Kościuszki.

Czerwona armja forsuje Amur. W pierwszej bitwie chińczycy zwyciężyli.

MOSKWA, 18.7. Rząd sowiecki wręczył dziś chińskiemu charge d'affaires note, w której oświadcza iż zrywa bezzwłocznie wszystkie stosunki dyplomatyczne i konsularne z Chinami. Nota żąda również natychmiastowego opuszczenia granic Sowietów przez wszystkich przedstawicieli rządu chińskiego.

Dziś z polecenia rządu sowieckiego go przerwano również wszelką komunikację między Rosją i Chinami.

Prasa moskiewska w dalszym ciągu przepełniona jest pogrozkami pod adresem rządu chińskiego. „Izwestija“ zamieszcza na pierwszej stronie ogromny artykuł, w którym zapewnia, że rząd sowiecki, nie będzie nadal tolerował prowokacyjnego zachowania się Chin i prowokacji tej przeciwstawi się energicznie.

Głosy prasy sowieckiej należy uważać za pogroźki papierowe, gdyż Rosja sowiecka ze względu na trudności wewnętrzne nie jest zdolna obecnie prowadzić wojny.

Według wiadomości, nadechodzących do Moskwy z Mandżurji, rząd tamtejszy w dalszym ciągu likwiduje własność sowiecką i w przyspieszonym tempie wysiedla sowieckich obywateli.

Prasa chińska rozpoczyna alarmy o manewrach powietrznych czerwonej armji nad terytorjum chińskim.

Do Pekinu nadeszły alarmujące wiadomości o pierwszych zbrojnych starciach między wojskami chińskimi i armją czerwoną.

Wojska sowieckie podjęły próbę przeprowadzenia się przez Amur w północnej Mandżurji, natrafili jednak na zacięty opór ze strony chińskiej.

W wyniku bitwy atak wojsk czerwonych zdołano odeprzeć.

Generał Czang-Sue-Liang, dowódca wojsk w Mandżurji, bawiący w jednym z kąpielisk morskich, otrzymał telegram od prezydenta Czang-Kai-Szeka, by natychmiast udał się do Mandżurji i osobiście kierował obsadzeniem granicy przez wojsko.

W kołach rządu nankińskiego utrzymują stanowczo, że Chiny zdecydowane są objąć w swój zarząd

Rząd będzie kontrolował Harrimana.

WARSZAWA, 18. 7. (wł.) W związku z ofertą Harrimana, ministerjum robót publicznych zamierza utworzyć urząd elektryfikacyjny, któryby czuwał nad wykonaniem projektu, oraz kontrolował koncesjonariuszy zagranicznych w sprawie trzymywania się punktów umowy.

Wielkość garnizonu władzy wostockiego znajduje się w okolicy Pogranicznaja w odległości 300 kilometrów od Charbina, aby w razie rozpoczęcia kroków wojennych podjąć natychmiastową ofensywę na Charbin.

Wszystcy obywatele sowieccy w Nankinie otrzymali rozkaz natychmiastowego wyjazdu.

Sile tej przeciwstawiają Chińczycy 150.000 żołnierzy, jednakże bezporównywalnie gorzej wyposażonego niż wojsko rosyjskie.

Z Charbinu donoszą, że nad granicę rosyjsko-mandżurską nadchodzą

Większość garnizonu władzy wostockiego znajduje się w okolicy Pogranicznaja w odległości 300 kilometrów od Charbina, aby w razie rozpoczęcia kroków wojennych podjąć natychmiastową ofensywę na Charbin.

Wszystcy obywatele sowieccy w Nankinie otrzymali rozkaz natychmiastowego wyjazdu.

Sile tej przeciwstawiają Chińczycy 150.000 żołnierzy, jednakże bezporównywalnie gorzej wyposażonego niż wojsko rosyjskie.

Z Charbinu donoszą, że nad granicę rosyjsko-mandżurską nadcho-

dą stale pociągi załadowane wojskiem chińskim. Arsenał w Mukdenie nie pracuje dzień i noc nad przygotowaniem zapasu amunicji.

Przybyły z Charbinu do Manszuli pociąg pośpieszny zatrzymał się na granicy, gdyż ze strony rosyjskiej nie podstawiono pociągu do Europy.

Władze chińskie skonfiskowały sowieckie biuro kolei w wschodnio-chińskiej w Mukdenie.

Tokijskie biuro podróży wstrzymało sprzedaż biletów kolejowych na linię transsyberyjską.

WARSZAWA, 18. 7. Polskie władze graniczne zostały poinformowane, że począwszy od dnia dzisiejszego, obywatele chińscy, udający się tranzytem do Chin przez Sowiety, nie będą przepuszczeni przez granicę sowiecką.

Wielki pożar składów wojskowych.

WARSZAWA, 18. 7. (wł.) Przy ul. Powązkowskiej Nr. 7.13 wybuchł pożar w »Główniej składnicy saperkiej i łączności«. Pożar wybuchł w kancelarii jednego z dwu wielkich, drewnianych budynków, w których mieściły się magazyny. Zrazu żołnierze chcieli ugasić pożar, ale ogień, natrafiając na podatny materiał, zaczął się rozszerzać bardzo szybko.

Wkrótce na miejsce pożaru przybyły cztery oddziały straży. Zdolano uratować jedynie drobną część materiału, budynki całe stały już w płomieniach i spłonęły doszczętnie.

Akcja 300 strażaków pracujących bez przerwy do 12 w nocy zmierzała więc tylko do uczynienia wszystkiego, by ogień nie prze-rzucił się na inne domy.

Dwu strażaków omdlało w czasie akcji ratowniczej.

Należy zaznaczyć, że hydrant w pobliżu miejsca pożaru działał o tak małym ciśnieniu, iż wodę bra-no aż z hydrantu znajdującego się o 1 i pół kilometra od miejsca po-żaru.

Przyczyna pożaru nieustalona, jak również wysokość szkód.

19-a Loteria Państwowa 3-cia klasa — 2-gi dzień

Zł. 20.000: 139864.
Zł. 2.000: 114922 151765.
Zł. 1.000: 113464 132522.
Zł. 500: 23582 109611 113875 13872.
Zł. 400: 15967 35607 58170 69602 112715 150200 150790 165802 178358.
Po 300 zł. numery: 11550 20408 27337 40785 43049 57039 82639 98781 100125 120640 123928 125504 127182 129381 145820 149513 155335 160640 169680 175677.

S. p. major Idzikowski lądował nieprzytomny.

PARYŻ, 18.7. Attache wojskowy przy ambasadzie polskiej płk. Bleszyński otrzymał od dowódcy „Iskry“ kpt. Eibla depezę treści następującej.

Z powodu złego działania silnika lotnicy nasi zbieżyli w kierunku Azorów, nad którymi silnik zaczął tracić tyle obrotów, że zmuszeni byli do niezwłocznego lądowania.

Uprzednie wypuszczenie benzyny spowodowało skutek wydzielenia się gazów, utratę przytomności Idzikowskiego.

Płatowiec lądując uderzył w mur i wywrócił się. Kubalę nie przy-

W DRODZE NA AZORY PO ZWŁOKI BRATA.

tomnego zdołano wyciągnąć, poczem nastąpiły eksplozje zbiorników i pożar.

W DRODZE NA AZORY PO ZWŁOKI BRATA.

WARSZAWA, 18.7. (wł.) Mini-sterjum spraw zagranicznych otrzymało wiadomość, iż siostra s. p. mjr. Idzikowskiego, stale zamieszkała w Paryżu, udała się na Azory do portu Horta.

Tam wsiądzie ona na pokład okrętu „Iskra“, aby towarzyszyć zwłokom brata w drodze do kraju.

Nieudany zamach na prezydenta Austrii.

WARSZAWA, 18. 7. (wł.) Dziś w godzinach popołudniowych Wiedeń został zaalarmowany wieścią o zamachu na prezydenta Austrii dra Miklasa.

W chwili, gdy samochód, którym jechał prezydent i premier Austrii, opuścił bramę pałacu, nieznanemu jakiemuś człowiekowi strzelił z rewolweru do premiera. W tym jednak momencie rewolwer się zaciął i nie strzelił.

Ujęty przez policję sprawca niefortunnego zamachu, Antoni Leitner

zeznał, że chciał zabić prezydenta, gdyż jego czyni odpowiedzialnym za nędzę, panującą w Austrii. Ponięwał — jak dalej twierdzi Leitner — nigdy nie widział prezydenta, skierował więc łufę w stronę premiera, przypuszczając, że to prezydent.

Dalsze śledztwo wykazało, że Leitner nie umie się obchodzić z bronią, lecz przed planowanym zamachem kupił sobie rewolwer i przepis strzelania.

Nowy manewr rządu kowieńskiego.

RYGA, 18.7. Z Kowna donoszą, iż Waldemaras wysłał do sekretariatu generalnego ligi narodów memorandum, stwierdzające rzekomy związek Polski z organizacjami zamachu na Waldemarasa w dniu 6 maja br.

Memorandum wskazuje, że bomby, materiały wybuchowe i broń znaleziona u zamachowców, są pochodzenia polskiego i że Polska zamierza za pomocą aktów terrorystycznych doprowadzić do zmiany wewnętrzno-politycznego położenia na Litwie.

Waldemaras żali się dalej na rękome knowania Polski, które mają zmierzać do wewnętrznego osłabie-

nia Litwy i do wytworzenia w tym kraju chaotycznych stosunków.

Rząd litewski prosi więc ligę narodów o interwencję i domaga się postawienia całej sprawy na porządku dziennym wrześniowej sesji ligi narodów.

Memorandum Waldemarasa uważane jest w Genewie za manewr. Waldemaras zmierza do wykorzystania sytuacji celem wyprzedzenia niekorzystnego dla Litwy sprawowania rzeczoznawców ligi narodów co do sytuacji na granicy litewsko-polskiej, oraz co do komunikacji granicznej.

Pogodzenie na dworze rumuńskim.

Wedle niesprawdzonej jeszcze wiadomości z Celowea (Karyntja), przyszło tam do spotkania pomiędzy rumuńską królową-matką, Marią, a księciem Karolem.

Spotkanie to miało charakter czysto intymny, a wszelkie odnoszą się do niego szczegóły, trzymane do dziś ściśle w tajemnicy. Powiadają jednak, że głównym celem spotkania królowej-matki z ks. Karolem, była sprawa umożliwienia mu zobaczenia się ze swoim synem, obecnie małoletnim królem Rumunii, Michałem. Ks. Karol ma spotkać się ze swym jedynakiem w Bled.

W ten sposób dojdzie do zlikwidowania dotychczasowego sporu rodzinnego i do całkowitego pogodzenia się na dworze rumuńskim. Fakt ten nie ma jednak pociągnąć za sobą żadnych dalszych następstw politycznych, ponieważ ks. Karol definitywnie zrezygnował z tronu rumuńskiego na korzyść swojego syna Michała. Chodzi więc tu wyłącznie o akt czysto familijny.

Zjazd hallerczyków

W dniach 26—28 lipca b. r. odbędzie się pod protektorem gen. Józefa Hallera w Poznaniu nadzwyczajny zjazd hallerczyków.

Dnia 25 lipca przewidziany jest jako dzień przybycia drużyn błękitnych. Program dnia 26 lipca stanowić będzie: raport przed gen. Hallerem, otwarcie zjazdu z przemową gen. Hallera i ks. płk. Józefa Panaśa. Dnia 27 lipca przyjęcie delegatów i gości przez gen. Hallera, capstrzyk i „Bal błękitny“ (rest. Belweder). Dnia 28 lipca msza św. w katedrze, pochód i defilada, uroczysta akademja z przemówieniem gen. Hallera i produkcjami wokalnemi. Popoł. zawody sportowe, wieczorem bankiet pożegnalny w rest. „Belweder“, poczem w nocy odjazd wycieczek.

Związek hallerczyków przystąpi z okazji zjazdu do zapoczątkowania dzieła p. t. „Polska armja błękitna“ do którego materiały gromadzić będzie specjalny komitet. Trzytomowe to dzieło obejmować będzie historję armji gen. Hallera od jej początków aż po koniec wojny polsko-bolszewickiej (1920).

Kula, od której zginął Kazimierz Pułaski.

Wśród wielu pamiątek po Pułaskim, które przywiezione zostały do Sawannah na uroczysty obchód 150-lecia śmierci bohatera Polaki i Stanów Zjednoczonych, znajdować się będzie również kula, od której zginął Pułaski pod Sawannah. Kulę tę ofiarował towarzyszostwu historycznemu stanu Georgja, doktor Fames Lynch, prawnik lekarza wojsk rewolucyjnych, doktor J. Lyncha, który był przy zgonie Pułaskiego i wydobył z jego ciała kulę, która zraniła bohatera wojny generała, walczącego o wolność wojsk amerykańskich.

Losowanie premjowanych książeczek oszczędności.

W gmachu P. K. O. w Warszawie odbyło się losowanie premjowanych książeczek oszczędności.

Wylosowano następujące numery książeczek:

222 634 1636 1707 2075 3115 3254
3711 4772 4875 5163 5182 6589 6958
7042 7699 8947 10125 10524 11403
12729 13251 13479 16232 16419 16796
16842 18239 18419 18779 19234 21029
21695 22593 22688 23428 23833 24101
24517 25378 25800 26035 26172 27131
27732 30292 32554 33018 34433 34307
35194 35337 36040 36300 37777 38200
38685 38984 40972 41483 41749 41997
42160 42263 42695 42730 43214 43243
43383 43506 43533 43706 44792 44927
45629 46495 47201.

Trzy dni już trwa w Warszawie „pierwszy sejm“ polaków z zagranicy. Nie zrażamy się tem słowem „sejm“; nie będzie to stronnictwo, ani demagogji, ani prywaty. Jest gościem Macierzy, owa druga Polska, rozwiana po wszystkich stronach świata, walcząca często o byt i elementarne prawa człowieka, Polska tęskniąca i tułacza, Polska za wielką, za liczną, by pomieścić się mogła w granicach młodego państwa.

Bo jest tych polaków na obczyźnie miliony i miliony. Niema prawie kraju na świecie, gdzieby ich nie było. Gdziekolwiek doszli do dobrobytu i wpływów; gdziekolwiek sa tym nawozem który użyźnia obce ziemię. Pracują tysiącami w głębi kolonji i w piekle wielkiego przem. Ich znój, wyzysk, popełniany na nich, przynosi innym krajom bogactwa. Tu ich liczba rośnie, ówdzie topnieje, tworzą własne, rodzime ośrodki życia i kultury, tam nikną w morzu cudzoziemczyzny.

Obejny zjazd da zapewne ogólny obraz tych stosunków, obraz walki. Ale nie to jest najważniejsze. Dzisiejszy zjazd przedewszystkiem stwierdzić musi najpilniejsze potrzeby naszego wychodźstwa i wskazania drogi, prowadzącej do ich usunięcia. Bo tylko przez usunięcie owych niedomagań i zaspokojenie potrzeb osiągnąć się da ocalenie tych milionów dla Polski.

Musimy ratować naszą emigrację przed wynarodowieniem nie tylko przez sentyment. Ci ludzie będą nam kiedyś z pewnością potrzebni, kiedyś, gdy organizacja pracy w Polsce dojdzie do tego, że szukać będzie rąk i mózgów i charakterów, by je wprząść do wielkiego warsztatu.

A tam są charaktery, zahartowane w trudzie, i krzepkie ręce i mózgi, oświecone poznaniem szerokiego świata. Tam w emigracji naszej, jest olbrzymi rezerwoar sił, talentów, doświadczenia.

Jeszcze przed dziesięciu laty, emigracja polska — prócz sezonowej — opuszczając kraj, zdana była jedynie na własne siły. Polska, w której brak było dla niej chleba, nie mogła jej w niczem pomóc. Nawet prawną opiekę wykonywali konsulowie państw zabobczych. Dziś stosunki się zmieniły. Z odzyskaniem niepodległości rozpalone zostało ognisko, promieniujące za lądy i morza. Powstało oparcie dla akcji organizacyjnej i kulturalnej. Za każdym z polaków na obczyźnie stoi dziś majestat Najjaśniejszej Rzeczypospolitej.

Czy z tych praw i obowiązków, wobec własnych rodaków — tułaczy czy wywiazowaliśmy się dotąd należycie — to jest sprawa dyskusji. Bliżsi prawdy będziemy, twierdząc, że sumienia nasze nie są tu całkiem czyste. Były wypadki, gdy, zaabsorbowani własnymi kłopotami, szliśmy po linii najmniejszego oporu. Nasz stosunek do polaków w Rumunji może to dostatecznie zaświadczyć. Ale po

nad wszelką wątpliwość rzecz ulega poprawie: i rząd i społeczeństwo w ostatnich czasach dały dowód dużego zrozumienia dla doniosłości problemu, dużej inicjatywy.

Zjazd warszawski powinien sprawę ostatecznie wyjaśnić, powinien stworzyć program i syn-

tezę wzajemnej współpracy Polski z jej emigracją. Dlatego uważać go należy za doniosły epizod w zrastaniu się Polski dochowej, jako triumf tej wspólnoty, która nie zna granic i przestrzeni.

Bo jedna jest ojczyzna, jeden język i jedna miłość.

Wódz socjalistów belgijskich, Vanderwelde

o rządach marszałka Piłsudskiego.

Wódz zachodniego socjalizmu, wielokrotny minister i premier Belgji, p. Vanderwelde, który niedawno bawił w Warszawie i był gościem P. P. S. ogłosił niezmiernie ciekawe i charakterystyczne wywrażenia na łamach „Depeche de Toulouse“.

Vanderwelde rozpoczyna od opisu akademji w cyrku warszawskim, z porządkiem dziennym „Demokracja i faszyzm“.

I Vanderwelde znajduje na to za gadnienie taką odpowiedź.

„W Polsce niema ani dyktatury, ani dyktatora, tylko bohater narodu, który został zmuszony przez wypadki do przedsięwzięcia czynności politycznych nieco brutalnych, które jednak pozwalają na istnienie parlamentu, wybranego w głosowaniu powszechnym“.

„Żeby powiedzieć prawdę: rząd, który istnieje obecnie w Warszawie nie jest rządem faszystowskim, lecz rządem, któremu grozi, że wyrodzi się w rząd faszystowski“.

W dalszym ciągu swego artykułu Vanderwelde zastanawia się nad zmianą konstytucji w Polsce i dochodzi do wniosku, że w październiku nie znajdzie projekt zmiany konstytucji większości w sejmie.

„Wtedy bezwzględnie nastąpi rozwiązanie parlamentu i apel do wyborców“.

Uroczystości w Czernichowie pod Krakowem ku czci śp. dra Franciszka Stefczyka.

W Czernichowie pod Krakowem odbyła się w dniu 30 czerwca b. r. podniosła uroczystość poświęcenia pomnika ś. p. dra Franciszka Stefczyka, jako w piątą rocznicę jego śmierci.

Ś. p. Stefczyk, będąc profesorem w średniej szkole rolniczej w Czernichowie, rozpoczął tam przed laty czterdziestu swą działalność społeczną, zakładając pierwszą kasę wiejską Raiffeisena. Dzięki jego inicjatywie i pracy rozeszła się rolnicza praca spółdzielcza na terenie całej Małopolski, a i b. zabór rosyjski czerpał z niej częściowo swe wzory. Z chwilą odrodzenia państwa polskiego dr. Stefczyk przystąpił do pracy nad konsolidacją całego ruchu spółdzielczego, doprowadzając w 1924 r. do powstania zjednoczenia związków spółdzielni rolniczych, zrzeszającego obecnie zgrupowaną 3.600 spółdzielni rolniczych z 765 tysiącami członków rolników na obszarze całej Rzeczypospolitej. Szczególnie silnie rozwijały się wiejskie kasy spółdzielcze, przezwa-
ne na cześć ich twórcy „kasami Stefczyka“. Liczba ich wynosiła na 1 stycznia 1929 r. 2526 placówek. Równolegle z pracą spółdzielczą

brał Stefczyk czynny udział w pracy nad budownictwem państwowości polskiej, na stanowiskach prezesa głównego urzędu ziemskiego i pierwszego prezesa państwowego banku rolnego.

W uroczystościach poświęcenia pomnika wzięli udział poza rodziną ś. p. Stefczyka oraz delegatami władz, duchowieństwa, organizacji spółdzielczych i rolniczych, także licznie właścicjanie, dla których ś. p. Stefczyk całe swe życie poświęcił. Pomnik Stefczyka, ufundowany przez spółdzielnie rolnicze zjednoczenia w Czernichowie, kolebce polskiej spółdzielczości rolniczej, jest widomym znakiem hołdu, oddanym przez właścicijan polskich ich mistrzowi.

Należy nadmienić, że rok temu odbyła się w Warszawie uroczystość poświęcenia „domu spółdzielczości rolniczej“ im. Stefczyka przy ulicy Wareckiej Nr. 11 a, wystawionego przez centralną kasę spółek rolniczych, której Stefczyk był długoletnim dyrektorem, z inicjatywy i za staraniem inż. Z. Chmielewskiego, duchowego następcy ś. p. Stefczyka na niwie pracy spółdzielczej.

Kino-Teatr

„Uciecha“

Ogłowa Górna,
3-go Maja nr. 14.

Od wtorku 16 lipca br. i dni następne.

Elegancki i wytworny ADOLPH MENJON w filmie

„SERCE NA UWIEZI“

Dramat młodych serc i budzących się zmysłów.

NADPROGRAM: Szampańska kusicielka ekranu CLARA BOW rozwiąże zagadkę, czy rzeczywiście mężczyźni wolą blondynki w obrazie Rudolosa.

KRONIKA. Posiedzenie rady miejskiej w Kielcach

KALENDARZYK.

Lipiec	Dziś: Win. a Pau.
19	Jutro: Czesława
Piątek	Wschód słońca 5.53
	Zachód 19.48

RADIO.

WARSZAWA.

Piątek, 19 lipca.

11.56. Sygnał czasu z Warsz. Obserw. Astronom., hejnał z Wieży Mariackiej w Krak.

12.05. Muzyka płyt gramof.

12.50. Wystawa Poznańska mówi.

13.00. Kom.: meteor., nadpr.

15.40. Kom. gospod.

16.15. Kom. Gł. Zw. Straży Poz.

16.30. Muzyka płyt gramof.

17.15. Kom. przygot. do.

17.25. Pogadanka p. t. „Pięty Zjazd Małej Ententy Kobiet”.

17.50. Ostatnie nowiny z Wystawy. Transm. z Pozn. na wszystkie polskie stacje.

18.00. Koncert orkiestry mandolinistów.

19.00. Rozmaitości.

19.25. Kom.: rolniczy, meteor., oraz transm. z Krak. notowań giełdy zbożowej w Krak.

19.40. Nadprogram, kom.

19.56. Sygnał czasu z Warsz. Obserw. Astronom., odczytanie programu na dzień następny.

20.05. Odczyt z działu „Hygiena i Medycyna” p. t. „Zapobieganie chorobom serca”.

20.30. Koncert symfoniczny z Dolin Szwajcarskiej.

22.00. Kom. meteor.

22.05. Kom. P. A. T.

22.20. Kom.: polic., sport., nadpr.

KATOWICE.

16.00. Kom. Pol. Zw. Zrz. Gosp. Woj. Śląskiego.

16.20. Koncert płyt gramof.

17.25. Odczyt p. t. „Wrażenia z Powstania Wielkopolskiego w Pozn.”.

17.50. Transm. z Pozn. Ostatnie nowiny P. W. K.

18.00. Transm., koncert popołudniowy z Warsz.

19.00. Rozmaitości, oraz zapowiedź programu na dzień następny.

19.20. Odczyt p. t. „Początki siły morskiej Polski — kaperstwo i armata wodna”.

19.45. Kom. sportowy.

19.56. Sygnał czasu z Obserw. Astronom. w Warsz.

20.05. Transm. z Warsz.

20.30. Transm. koncertu wiecz. z Warsz.

23.00. Skrzynka pocztowa w języku francuskim.

Co wyświetlają kina:

Kino „Uciecha” „Serce na uwięzi”
Kino „Wawel” „OPIARA ROZWODU”.

Ogólna.

(o) Podwyżka taryfy towarowej od 1 października r. b. Od 1 października r. b. wchodzi w życie na podstawie rozporządzenia rady ministrów nowa kolejowa taryfa towarowa, opracowana przy współudziale przedstawicieli sfer gospodarczych.

Podwyższa ona stawki w zależności od gatunku artykułów przewożonych o 15 — 20 proc. Najniższa podwyżka dotyczy węgla.

Preliminowany dochód roczny z podwyżki taryfy towarowej, obliczony początkowo na 160 milionów, wyniesie około 100.000.000 zł.

(o) Album spółdzielni rolniczych. W ostatnim czasie ukazał się z okazji powszechnej wystawy krajowej w Poznaniu album zjednoczenia związków spółdzielni rolniczych, — zespołu, obejmującego na 1 stycznia 1929 r. zgórą 3.600 spółdzielni rolniczych na całym obszarze Rzeczypospolitej i zrzeszającego 765 tysięcy członków, niemal wyłącznie z pośród warstw drobnych rolników. Album ozdobiony jest bogatymi ilustracjami, które są fotografiami portretów map, wykresów i zdjęć, wystawionych w pawilonie spółdzielczości rolniczej na wystawie w Poznaniu. Opatrzony odpowiednim tekstem, daje jasny i wyczerpujący obraz na całość ruchu spółdzielczego w rolnictwie polskim.

Na ostatnim posiedzeniu rady miejskiej w Kielcach, po odczytaniu protokołu z poprzedniego zebrania rada uczciła pamięć zmarłego tragicznie bohaterskiego lotnika polskiego, majora Idzikowskiego przez powstanie z miejsc.

Z kolei na porządek weszła sprawa wyboru prezydenta miasta.

Komisja konkursowa wstrzymała się od postawienia wniosku w sprawie zgłoszonych kandydatur.

Gorącą dyskusję wywołała kwestja uposażenia prezydenta. Ostatecznie zdecydowano utrzymać do końca kadencji dotychczasowe uposażenie.

W głosowaniu nad wyborem prezydenta nie brał udziału klub B. B. i radna Stokowska.

Prezydentem miasta wybrany został, jak to już donosiliśmy w de-

peszy, mec. Roman Cichowski.

Równie gorącą dyskusję wywołała sprawa robót ulenowskich i dokonane próby funkcjonowania sieci kanalizacyjno-wodociągowej.

Prezes Massalski wyjaśnił w odpowiedzi na interpelację, że odbieranie komisijne robót od Ulena jeszcze się nie rozpoczęło i dokonywało dopiero próbnego pompowania.

Uchwalono kupić plac przy ul. Niewachłowskiej i 1850 metrów kwadratowych sąsiedniego placu.

Prośbę rady szkolnej o dodatkowy kredyt na budowę boiska w kwocie 1200 zł. przekazano magistratowi.

Po załatwieniu drobnych spraw posiedzenie zostało zamknięte i radni rozpoczęli zasłużone ferie wakacyjne. Przewodniczył p. Massalski

Stan sanitarny i estetyczny

gmin i miast Zagłębia jest niezadawalniący.

W ubiegłą środę bawił w Zagłębiu wojewoda kielecki, Wł. Korsak. Pan wojewoda Korsak w towarzystwie starosty J. Boxy, objeżdżał miasta i gminy naszego powiatu, badając w nich stan sanitarno-estetyczny.

Ogólną opinię w tej sprawie p. wojewoda wydał niezbyt dobrą, zwracając szczególną uwagę na zły stan sanitarny w gminach naszego powiatu, jak w Gołonogu, Zagórz i Strzemieszycach.

Stan sanitarny, a w szczególności wygląd estetyczny, peryferyj

miast: Dąbrowy, Będzina jak również Sosnowca jest więcej jak niezadawalniący.

Za tak opłakany stan sanitarny w naszym powiecie, w pierwszym rzędzie winę ponoszą sami mieszkańcy, nie przestrzegający odpowiednich przepisów wydanych przez władze wojewódzkie.

Wygląd estetyczny miast uzależniony jest znów więcej od planu rozbudowy miasta, lecz i w tym kierunku należałoby zwrócić baczniejszą uwagę.

Sprawca zniszczenia krzyża przy ul. Piłsudskiego w Sosnowcu

skazany na rok więzienia.

3 listopada ub. r. całe społeczeństwo Sosnowca zostało do głębi poruszone widokiem świeżo potrąconego krzyża, na rogu ulic Teatralskiej i Piłsudskiego.

Krzyż ten postawiony został na miejscu dawnej drewnianej kapliczki, pamiątki z 1863 roku, z czasów walk narodu polskiego o niepodległość.

Wszczęto energiczne dochodzenie, mające na celu ujęcie ohydnych sprawców i gubiono się w domysłach kto mógł dokonać owego zbrodnego dzieła, pozostało to jednak na razie tajemnicą.

Puszczono nawet niedorzeczną pogłoskę, iż było to dziełem uczestników obradującego w tych dniach kongresu p. p. s., plotka ta jednak, jak się później okazało, była bezpodstawa.

Sprawca, aczkolwiek na razie nieujawniony, bezkarnie nie uszedł i wydany został w szczególnych okolicznościach.

Oto w kilka miesięcy później w więzieniu w Będzinie niejaki Tomasz Krzyżowski, znany zagłębiow-

ski nożowicz, odbywając karę za popełnione przestępstwa, dręczony wyrzutami sumienia, jał opowiadać przed kolegami, iż był naoczny świadkiem, kiedy kompan jego Kazimierz Bereszko z Niwki, był sprawcą zniszczenia przydrożnego krzyża.

Bereszkę ujęto i przekazano do dyspozycji sędziego śledczego.

Zbrodniarz przyznał się do winy, tłumacząc się jednak, iż umyślnie tego nie uczynił.

Idąc w gronie kolegów w stanie pijanym, miał być potrącony przez jednego z nich. Padając na krzyż, przewrócił go z podstawy ciężarem ciała.

Onegdaj Bereszko sądzony był w sądzie okręgowym.

Liczy on lat 26 i był już niejednokrotnie karany za różne przestępstwa.

Zasłużona kara dosięgła bezbożnika. Sąd uznał go winnym uszkodzenia godła chrześcijaństwa, z tem iż nie miał on na celu znieważenia świętości i skazał go na rok więzienia z pozbawieniem praw.

Tajemnicze porwanie kobiety pod Strzemieszycami.

Policja szuka pasażerów tajemniczego auta.

Onegdaj miał miejsce wypadek uprowadzenia żony szofera, p. Andrzeja Panienki ze Strzemieszyc. Podniecony tym niesłychanym wypadkiem poszkodowany, tego samego dnia opowiedział na posterunku p. p. w Olkuszu o przebiegu porwania w ten sposób: Panienkowa wracała tegoż dnia po południu z Dąbrowy do Strzemieszyc. Przed Strzemieszycami nadjechało kryte auto, w którym oprócz szofera, siedział tylko jeden pasażer. Kiedy wóz zrównał się z idącą, z auta wyskoczył pasażer, schwył p. Panienkową wpół i przemocą, pomimo krzyku, wciągnął do auta, które szybko od-

jechało w stronę Olkusza. Wypadek ten widziało kilku ludzi, pracujących w polu, lecz zanim się spostrzeżono, tłumy kurzu zakryły uciekających. Ani rysów twarzy »złodzieja«, ani numeru auta, nic oczywiście nie mógł zauważyć.

Mąż, dowiedziawszy się dopiero później o wykradzeniu żony, wsiadł do swego auta i udał się w pogoni, w stronę Olkusza, meldując o fakcie na każdym posterunku, tj. w Bolesławiu, Olkuszu i Sułoszowej.

Późno wieczorem p. Panienko wracał zmartwiony sam, pozostawiając ciężar odszukania żony policji.

(o) Komorne najmniejszych mieszkań. Z powodu ostatniej zwyczajki komornego, wynoszącego za mieszkanią jedno i dwuizbowe obecnie 73 proc. komornego przedwojennego, odpadł obowiązek pokrywania przez lokatorów tych mieszkań świadczeń, jak: opłaty za czyszczenie kominów, za światło w sieni, na schodach i korytarzach, za wywóz śmieci, oraz dodatku na wynagrodzenie dozorca domu. Zgodnie z artykułem 7 ustawy o ochronie lokatorów, wydatki na cele wymienione pokrywać mają wyłącznie właściciele nieruchomości. Obowiązkiem więc zainteresowanych lokatorów jest sprawdzić we własnym interesie wysokość obowiązującego obecnie komornego, które nie powinno przekraczać 73 proc. czynszu przed wojennego.

(o) Wielka księga adresowa. Po raz czwarty ukazuje się nakładem towarzystwa reklamy międzynarodowej, sp. z o. o. jen. repr. Rudolf Mosse, Warszawa — wielka księga adresowa Polski dla handlu, przemysłu, rzemiosł i rolnictwa.

W księdze tej są bezpłatnie rejestrowane wszystkie adresy handlowe, przemysłowe, wolnych zawodów, ziemiaństwa oraz rzemieślników.

Materiał adresowy zebrany na podstawie źródeł urzędowych, jest skrupulatnie badany przez redakcję.

W dążeniu do utrzymania materiału adresowego na wysokości zadania, redakcja prosi tą drogą wszystkie firmy, w szczególności zaś nowopowstałe, do zakomunikowania, w jakiej branży należałoby je umieścić.

Sądzimy, że nasze sfery kupieckie i przemysłowe we własnym dobrocie zrozumiałym interesie odezwą się na ten apel i nadesłają adresy swe pod adresem redakcji w Warszawie, Al. Jerozolimskie 33.

Z Kielc.

(k) Zmarł z wycieńczenia. W dniu 4 bm. opuścił swe mieszkanie, Jan Leszczyński, lat 68, z Trzono-wa, gm. Książ Wielki, powiat Miechów i więcej nie powrócił. Dopiero przed paru dniami zostały znalezione zwłoki wymienionego, za wsią Trzonów w zbożu, lecz już częściowo w rozkładzie, przyczem brakowało mu prawej ręki, którą odgryzły psy lub koty. Dochodzenie wykazało, że Leszczyński zmarł z wycieńczenia, gdyż nie posiadał żadnych środków do życia, przyczem był umysłowo chory.

(k) Pożar w Mstyczowie. We wsi i gm. Mstyczów, pow. jędrzejowskiego, wybuchł pożar w domu Bronisławy Koniecznej, wskutek którego spalił się dom, szopa, inwentarz rolniczy, umeblowanie domowe oraz inwentarz żywy jak: krowa, 14 szlук gęsi i kury. Straty wyrządzone przez pożar wynoszą 3000 zł.

Pożar następnie przeniół się na sąsiednie zabudowania Józefa Krowickiego, któremu spalił się dom mieszkalny, stodoła, szopa, narzędzia rolnicze, urządzenia domowe i inwentarz żywy jak: 12 gęsi i 31 kur.

Ogólne straty wynoszą 4500 zł. Przyczyna pożaru dotychczas nie ustalona.

Z Sosnowca.

Od administracji

Wszystkich naszych prenumeratorów, zalegających z opłatą prenumeraty prosimy o rychłe wpłacenie należności, w przeciwnym bowiem razie zmuszeni będziemy przerwać dostarczanie pisma.

REKLAMA jest dźwignią handlu!

PREZES WARSZAWSKIEJ DYREKCJI KOLEJOWEJ W SOSNOWCU.

Wczoraj, w przejeździe w podróży inspekcyjnej bawił w Sosnowcu prezes warszawskiej dyrekcji kolejowej, inż. Bieniecki.

P. prezes zwiedził nowe obiekty budowlane P. K. P. w Sosnowcu gmach kina „Udziałowego“, zapoznając się z tokiem prac, jak również szczegółowo badał postępy robot przy budowie tunelu katowickiego.

Roboty tunelowe prowadzone będą do samej zimy i p. prezes Bieniecki zapewnił, że aczkolwiek potępują one wolno, nie będą jednak wstrzymane.

Inż. Bieniecki wyraził zadowolenie z gospodarki kolejowej w obrębie stacji kolejowej w Sosnowcu, co jest niewątpliwą zasługą sprężystego i energicznego naczelnika stacji, p. Wojtyry.

Przed południem, inż. Bieniecki udał się w dalszą podróż inspekcyjną.

(s) **Osobiste.** Sekretarz generalny polskiego związku zawodowego pracowników przemysłowych i handlowych w Sosnowcu i federacji związków zawodowych pracowników umysłowych, p. W. Kościński powrócił z Genewy z XII międzynarodowej konferencji pracy i objął urzędowanie.

(s) **Zjazd podoficerów rezerwy.** Związek podoficerów rezerwy z Niwce nadesłał następujący komunikat:

Z okazji dwuletniej rocznicy stnienia koła Król-Huta, komenda okręgowa zarządza, koncentrację wszystkich kół O. Z. P. R. (okręgu łaskiego). W związku z tem zwołuje się zbiórkę członków koła niweckiego, przed lokalem, przy ul. Bzowskiej 89 w Niwce, na godz. 6.30 rano (niedzielę) 21 b. m.

Zniżkę kolejową w wysokości 50 proc. komenda niweckiego koła posiada. Ze względu na doniosłe znaczenie zjazdu, prosimy o liczne przybycie. Ogólna zaś zbiórka kół Zagłębia odbędzie się w Katowicach, bulet klasy IV-ej, godz. 8 rano.

Po dokonanych przeglądach uczestników zjazdu, przez komendanta rejonowego, nastąpi wspólny odjazd kół, do Król-Huty o godz. 8.20 i Katowice.

(s) **Komunikat b. powstańców,** grupy Sosnowiec. Zarząd grupy

W płonącym domu zginęły dwie osoby

Groźny pożar w pow. olkuskim.

Mieszkańcy wsi Małoszyce, gm. Zarnowiec, zaalarmowani zostali gwałtownym pożarem, jaki wybuchł w przytykającej do wsi kolonii Brzeziny. Ogień wybuchł na strychu domu Andrzeja Szweja, rozszerzając się gwałtownie z powodu silnego wiatru na sąsiednie budynki. W krótkim czasie spaliło się doszczętnie 8 domów mieszkalnych wraz z zabudowaniami i 10 stodół. W czasie pożaru rozeszła się niepokojąca wieść o spaleniu się dwóch osób: Andrzeja

Szweja i Antoniny Micuła.

Gospodarz Szweja cierpiący na zaburzenia umysłowe od kilku lat, sam jak się okazało podpalił dom i dobrowolnie upiekł się w nim. Ciało Micułowej narażenie odnaleźć nie było można. Pozatem uległ ciężkiemu poparzeniu 24 letni Józef Wróbel, oraz lekkiemu: Piotr Kapusiński i Andrzej Kasperczyk, podczas ratowania swych gospodarstw. W akcji ratowniczej brało udział 11 okolicznych straży.

Kino „Wawel“ w Sielcu obok kościoła	D Z I Ś! Wyświetla podwójny program D Z I Ś! dramat p. t.
	„Ofiara rozwodu“ W roli głównej: CLARA BOWAND, ESTER RALSTON.
	„ON MA PECHA“ W roli głównej HAROLD LLOYD.

Sosnowiec zawiadamia, iż wszyscy zapisani członkowie grupy obowiązani są uregulować składki członkowskie do dnia 1 go sierpnia r.b., oraz podjąć legitymacje członkowskie do tego terminu.

Kto obowiązany temu nie uczyni zadość w powyższym terminie z ewidencji członków grupy zostanie skreślony.

Sekretariat grupy czynny jest codziennie od godz. 4 ej do godz. 7 mej po poł. u Stanisława Adamca Sosnowiec, ul. Piłsudskiego nr. 76.

(s) **Odznaczenie uczestników powstań śląskich.** Z racji 10 cio lecia powstania śląskiego, odbędzie się w dniu 18 sierpnia b.r. dekoracja odznaczonych za udział w powstaniach śląskich krzyżem do wstęgi waleczności I szrej i II giej klasy, oraz za prace plebiscytowe i pomocnicze przy powstaniach gwiazdą górnośląską.

Posiadający kwalifikacje do powyższych odznaczeń, zgłaszają się na terenie powiatu będzińskiego w zarządach miejscowych grup związku powstańców, celem rejestracji, najpóźniej do dnia 28 lipca 1929 r. wraz z posiadanymi dowodami.

(s) **Zatrudnienie robotników górniczych w Belgii.** Szereg kopalni węgla w Belgii zgłosił duże zapotrzebowanie ogółem na 670 górników i pomocy.

Rekrutacje odbędą się.

1) w dniu 25. bm. (czwartek) w Ekspozyturze P. U. P. P. w Zawierciu z terenów miasta i pow. Zawiercie.

2) w dniu 26 bm. (piątek) P. U. P. P. w Sosnowcu z terenów miast Sosnowca, Będzina Dąbrowy i Olkusza oraz pow. Będzińskiego i Olkuskiego.

3) w dniu 27 b. m. (sobota) w P. U. P. P. Chrzanów z terenów miast i pow. Chrzanów i Oświęcim.

4) w dniu 29 bm. (poniedziałek) w P. U. P. P. Kielce z terenów miast i powiatów Kielce, Włoszczowa, Jędrzejów, Miechów, Stopnica i Pińczów.

Zarządzeniem Władz Centralnych akcja nadzorca nad całą rekrutacją została powierzona Kierownikowi P. U. P. P. w Sosnowcu.

(s) **Kradzieże.** Kazimierz Fajner (Czysta Nr. 9) zameldował, że nieznaną prawca skradł mu z mieszkania ubranie, wartość 350 zł.

— Majer Szware (Towarowa 6) zameldował, że Herszlik Wajntlig (Dęblińska 6) skradł mu z kieszeni marynarki 2 weksle, na sumę zł. 250

Prenumerujcie
„Expres Zagłębia“

Z Czeladzi.

(c) Z opieki społecznej. Na onegdajszym posiedzeniu członków wie komisji lustracyjnej w osobach: Izidor Nieszporek, Józef Zarychta, i Jan Siudak złożyli protokolarne sprawozdanie ze swego jednodniowego pobytu w celach lustracyjnych kolonii leśnych w Istebnej, w dniu 14 bm., z czego wynika, że zastali wszystko w należytym porządku, prócz tego, że rodzina kierownika kolonii, p. Piotra Nowakowskiego, składa się tylko z żony i dwójga dzieci, a nie z siedmiu osób i że zamieszkuje wspólnie z kolanistami.

(c) Tak się kończą jazdy z góry „na całego“. Eustachjusz Komandor, zamieszkały w Siemianowicach przy ul. Parkowej 12. w dniu 17 bm. najechał na ul. Bytomskiej na Marję Grzesiak lat 55, zamieszkałą w Michałkowicach przy ul. Wojciecha 5, a powracającą z Będzina.

Najeżdżanie było tak nieszczęśliwe, że sam Komandor mocno sobie potłukł głowę i rękę, a Grzesiak doznała potłuczenia i rozbitcia głowy tak silnego, że zachodzi wątpliwość, czy będzie widzieć na oko. Po udzieleniu im pomocy lekarskiej, zostali odwiezieni na Śląsk.

Z Dąbrowy.

(d) Dwugodzinny strajk na kop. „Flora“. Robotnikom zatrudnionym na kopalni „Flora“ zmniejszono zarobki przy pracy akordowej na dole kopalni oraz ograniczono premję.

W związku z tem na znak protestu, onegdaj robotnicy porzucili pracę.

Po 2 i pół godzinny strajku na skutek porozumienia się delegatów robotniczych z zarządem kopalni, robotnicy powrócili do pracy; z tym warunkiem, że zarobki przywrócone zostaną do wysokości poprzednich już płac.

Z Olkusza.

(ol) **Śmierć dziecka pod kołami auta.** 17 bm. na szosie w Sułoszowej, jakiś niewykryty narażenie szofer przejechał 4 ro letnią dziewczynkę, Adę Krawiec, która natychmiast zmarła. — Autem jechało towarzystwo (2 mężczyźni i 1 niewiasta), które pomimo wypadku nie zatrzymało się zupełnie, lecz pojechało dalej w stronę Ojcowa. Policja prowadzi dochodzenie.

HRABIA MONTE CHRISTO.

20.

— Otóż, widzicie — pochwycił Danglars — w tem się kryje zapewne przyczyna złego; prawdopodobnie komora zrewidowała w czasie naszej nieobecności Faraona i znalazła ukryte towary.

Mercedes nie zwracała dotychczas żadnej na rozmowy uwagi, zgnębiona boleścią, lecz słowa ostatnie usłyszała wypadkiem i głośnym wybuchnęła płaczem.

— Pójdźmy, pójdźmy!... Nadzieja nam błysła.

— Nadzieja!... powtórzył Danglars.

— Nadzieja?... mruknął Fernand. I zdławił go ten wyraz, zadrżały usta.

— Panowie! — zawołał jeden z byłych biesiadników wbiegając do sali z balkonu — panowie!... powóz wraca z p. Morrelem. Niezawodnie dobre przynosi nowiny.

Mercedes i stary Dantes wybiegli bez zwłoki na spotkanie przybyłego. Ale p. Morrel był bardzo zmęczony.

— O, moi przyjaciele — zawołał smutnym głosem — sprawa jest o wiele poważniejsza, aniżeli się zda-

wało.

— Panie Morrel — zawołała gwałtownie Mercedes — on jest nie winny, przysięgam!

— I ja wierzę mocno. Oskarżają go jednak bardzo silnie, że jest agentem Bonapartego!

W czasach, w których się działy rzeczy przez nas opowiadane, było to oskarżenie bardzo poważne, które przejąć drżeniem musiało najodważniejszego. To też Mercedes wydała krzyk bolesny, starzec zaś upadł na krzesło bez zmysłów.

— Ach wy pocziwczy — pomyślał Caderousse — oszukaliście mnie. Żart wasz wcale nie był żartem! Ale ja na to nie pozwolę, nie pozwolę by to piękne dziewczę i ten starzec szła chętny ginęli z bólu. Wszystko opowiem!

— Milez, nędzny! — rzucił przejmującym szeptem w ucho Caderousse i Danglars, chwytając go za rękę. Gadulstwo twoje drogo ci może kosztować. Kto ci powiedział, że Dantes nie jest istotnie winny? Stał tek zawinał w Porto-Ferrjaro i Dantes cały dzień bawił w tem mieście. Gdzie? U kogo? Jeżeli zaś istotnie znaleziono przy nim jakiś list podejrzany, wszyscy ci, którzy bronią się go poważają, wpadną w ręce sprawiedliwości, jako współnicy zbrodni.

Caderousse odruchowo, wiedziony naturalnym instynktem egoizmu

odrazu pojął całą grozę tego upomnienia. Spojrzał na Danglarsa wzrokiem osłupiałym ze strachu i... zamilkł.

— Jeżeli jest niewinny — dodał wtedy Danglars — wypuszczą go niezawodnie; jeżeli jednak jego winna zostanie stwierdzona, — zostawmy go jego własnemu losowi, a sami lepiej się nie narażajmy!

— Odejdźmy więc. Czuję, że ani chwili dłużej bawić tu nie mogę.

— Dobrze, chodźmy — rzekł Danglars, rad, że znalazł towarzysza. I wyszli.

Fernand, jako jedyny już teraz opiekun Mercedes, wziął ją pod rękę i odprowadził do swoich. Przyjaciele Dantesa zaopiekowali się znów jego ojcem i odwieźli go domu. Wkrótce echo, że Dantes został uwieziony jako agent Uzurpatora — szeroko rozeszło się po mieście.

— Czybyś był przypuścił kiedykolwiek, mój drogi Danglarsie coś podobnego — mówił p. Morrel, zbliżając się do swego agenta handlowego i do Caderousse. Byłem w mieście i otrzymałem najpewniejsze w tej sprawie wiadomości od prokuratora, którego znam trochę. Pan Villefort powiedział mi wszystko. I kto się mógł tego spodziewać?!

— A cóż to djabła! — odpowiedział Danglars — czyż panu nie mówiłem, że Dantes bez żadnej słusz-

nej racji cały dzień przebywał na Elbie i że ten pobyt wydawał mi się podejrzany?

— Czy domysłów twych nie komunikowałeś komuś?

Niechże mnie Bóg broni... — odparł cicho Danglars — przecież wiesz pan dobrze, iż z powodu, że p. Polikarp Morrel służy tam z kimś i razem w jednym pułku — i pana posadzą jakobyś był stronnikiem cesarza. Czyż jabyś mógł przeto narażać Dantesa choćby ze względu na pana? Są rzeczy, które winniśmy z całą szczerością wyznać swym zwierzchnikom, ale nigdy obcy.

— Masz słuszość Danglarsie, masz słuszość, mój kochany; rozumny z ciebie człowiek. Szkoda Dantesa, a i w tym bieda, że Faraon został bez kapitana.

— A to czemu? — zaoponował Danglars — Faraon przecież odpływa za trzy dopiero miesiące, a nim czas ten upłynie, Dantes napewno będzie już wolny.

— Bezwzględnie, ale przez ten czas jak będzie?

— Przez ten czas? Ja oddaję się cały na pańskie rozkazy, p. Morrel. Z całą gotowością jestem gotów zastąpić kapitana. Tym sposobem miejsce dla Dantesa będzie uratowane.

a. d. n.

Niedziela w Bystrej.

Bystra, w lipcu.

Bystra na Śląsku znana jest już jako miejscowość wycieczkowa od dawna. Samo jej położenie w Beskidach zachodnich, na wysokości 400 metrów nad poziomem morza wyróżnia ją korzystnie i przeznacza na uzdrowisko klimatyczne.

Równina, w której „przycupnęła” Bystra, otoczona jest wieńcem gór, chroniącym od wiatrów i modyfikującym wpływy atmosferyczne. Na łagodny klimat tej miejscowości wpływa dodatkowo zalesienie Karpata, nadaje się więc ona idealnie na wypoczynkową stację zimą i latem.

Dogodne połączenia kolejowe, tudzież łatwość komunikacyjna sprawiły, że Bystra stała się ulubionym miejscem pobytu wielu mieszkańców Zagłębia. Spędzają więc tam lato i w roku bieżącym nasi znajomi z Będzina, Sosnowca, Zawiercia i okolic.

W niedzielę, po gładkich szosach szumi wielokonny „Mercedes” p. Szpigla, a ranny pociąg wyrzuca dziesiątki ludzi z zadymionego Zagłębia.

Autobusy kopalni „Grodziec” i „Saturn”, wypchane do ostatniego miejsca, dygocą przed Pawlusiem i cały swój wielobarwny, na pół rozrebrany ładunek mieszczuchów wytrzaszają z wnętrza wprost na światło, soczystą trawę.

Jesteśmy więc prawie jak w Zagłębiu, wśród swoich i znajomych.

— Dlaczego nie przyjechał p. Finkelsztajn?

Okazuje się, że sympatyczny p. Henio z Modrzejowskiej jest tu równie popularny, jak w Sosnowcu.

Na wzgórzu, na t. zw. stronie śląskiej, pyszni się kremowemimurami imponujący dom zdrowia kasy chorych. Przypaść trzeba, że panuje tam wzorowa czystość i de nerwujący, szpitalny spokój. Ależ przecież są to nieodzowne warunki kuracji.

W domu zdrowia bowiem przebywają ci, dla których pobyt w Bystrej musi być odarty z owych zewnętrznych i bez trosk efektów letniego wypoczynku.

Kuchnia podobno nie dopisuje jeno. Zbyt skąpo dają jeść....

Obiad u Miki nie należy do wspaniałych. Kosztuje 3 zł. 30 gr. w zamian za co dostaje się trochę mętnego rosółu i kości z cielęciny. Z westchnięciem wokoło wyczuwa się, że menu to trwa już od 7 dni. Jest to także swoista kuracja... dla nerwowo chorych.

Niedzielne popołudnie spędza się w Bystrej u d-ra Szarewskiego na dancingu. Sala zapchana. Zresztą sami znajomi. Komisarz Kocuper z Sosnowca tuż przy orkiestrze, złożonej z wesółych studentów.

Od 4 do 6 kuracja odtłuszczająca, bez alkoholu, gdyż dr. Szarewski, przynajmniej w swoim lokalu, jest zdecydowanym prohibicjonistą. Jestto, zdaje się, jedyny pensjonat, gdzie za 12 zł. dziennie żyje się dostatnio i bez kłopotów gastronomicznych. Szkoda, że uzdrowisku temu cofnięto możliwość przyjmowania ze zniżką na kurację urzędników państwowych.

Skarżą się na to urzędnicy, przebywający w Bystrej, w nnych pensjonatach.

Jest w Bystrej otoczona ogródkiem willa, z którą nieodłącznie związane zostało imię wielkiego malarza, ś. p. Juliana Fałata.

Tu żył i tworzył. Z okien jej rozpościera się widok na błękitne wzgórza, usiane strzelistymi sosnami i świerkami, nad którymi mkną szare strzępiaste obłoki.

Od willi wiedzie w górę wąska ścieżka do pracowni artysty.

W połowie drogi figura Chrystusa obejmuje jakby ten cichy zaką-

tek i przygarnia do siebie. U stóp tego krzyża spędzał ś. p. Fałas dla siebie chwile.

Stąd też ruszyły na wieczny spoczynek zwłoki wielkiego artysty, chowanego z dostojnym rozgwarem. Szumieć mu będą wiecznie drzewa, które z niepospolitą maestrią przynosił na płótno.

Przed zmrokiem, ciągną z gór szeregi zmęczonych i brudnych sportowców.

Płcie trudno rozeznąć, tak się w ciągu dnia pomieszała. Wszystko dąży no dworzec, by przed północą dobieć do domów.

Na przeciąg tygodnia. Bo przecież taki nie wytrzyma dłużej i w sobotę znów przyjedzie na Klimczok.

Zwolna zapada siny zmrok, a na górach czarnych i chłodnych tyskać poczynają żółte kwadraty światła.

Mimo gwaru na dworcu, od gór tych dzie dziwna cisza i spokój..

L. H.

Nieuchwytny król szmuglerów został aresztowany we własnym majątku.

W ostatnich czasach stwierdziły władze, że na rynku ukazuje się coraz większa ilość tytoniu szmuglowanego z Niemiec i to tak obficie, że zaczęła spadać dość poważnie sprzedaż wyrobów monopolowych.

Zajęła się tą sprawą straż graniczna i w krótkim czasie ustaliła, że głównym dostawcą szmuglowanego tytoniu jest znany jeszcze z czasów przedwojennych szmugler na wielką skalę, Ajzyk Brzeziński, właściciel 3 domów w Warszawie, majątku Blachownia pod Częstochową i 2 kamienie w samej Częstochowie.

Prawą jego ręką, adjutantem i prokurentem jest Lewek Wawrzyniec, administrator domów Brzezińskiego w Częstochowie.

Krótkie obserwacje i dochodzenia pozwoliły straży granicznej ustalić, że centralnym punktem szmuglu jest wieś Zbów w pow. częstochowskim i że tam właśnie wszyscy kupecy zaopatrujący się w przemycany tyton, zjeżdżają furmankami i samochodami.

Dochodzenie ustaliło, że między innymi wybiera się po „ładunek” i p. Aron Grinberg z Warszawy (Na lewki 8). Wysłano więc za nim 2 wywiadowców, którzy postarali się o to w Częstochowie, by Grinberg wynajął podstawiony mu przez nich samochód ciężarowy.

Na samochód ten załadowano kilkanaście drewnianych skrzyń, w których miał być przewieziony tyton.

Nie wiedział jednak nic p. Grinberg, że przezorna straż graniczna w pustych skrzyniach ulokowała swych wywiadowców, którzy czuwać mieli nie tyle może nad osobi-

Projekty dziennikarza angielskiego.

Propaganda niemiecka umoczyła w tem rękę.

Wedle doniesienia z Londynu, pojawiła się tam książka p. t. „Polski korytarz i jego następstwa”, nald, znany w kołach liberalnych, której autorem jest sir Robert Dodawniej naczelny redaktor „Daily Chronicle”.

Podstawową tezę książki jest zaopatrywanie o konieczności rewizji traktatu wersalskiego odnośnie do granicy polsko-niemieckiej, gdyż jej obecny stan uważa autor za niebezpieczeństwo wojenne (1) Przeprowadzenie tej „błędnej” granicy przypisuje naciskowi prez. Wilsona i Clemenceau, a za najciemniejszy punkt odnośnych postanowień traktatowych uważa odzyskanie przez Polskę Górnego Śląska. Zastrzegając się, że niema na myśli przeprowadzenia zmian granicy przy użyciu siły, domaga się

ponownego plebiscytu w r. 1935 w którym to roku upływa ważność obowiązującej obecnie konwencji śląskiej.

Z powyższą sprawą łączy on kwestję polskiego Pomorza, domaga się zwrotu tych obszarów na rzecz Niemiec, a w celu zapewnienia Polsce dostępu do morza, proponuje:

1) Przyznanie Polsce wolnych portów w Królewcu, w Elblągu, Szczecinie, Hamburgu i Kłajpedzie
2) Umiędzynarodowienie ujścia Wisły.

Zakończeniem tej akcji rewizjonistycznej ma być utworzenie ścisłego politycznego i gospodarczego sojuszu Anglii, Francji i Niemiec, co będzie razem najniezawodniejszym zabezpieczeniem pokoju w Europie.

Fantazje i projekty p. Roberta Donalda dowodzą, jak niezmordowanie pracuje przeciw Polsce propaganda niemiecka.

Postrzelenie seminarzystki przez szofera.

Dwudziestokilkuletni szofer, Stefan Wilezyński, z Kleparowa we Lwowie postrzelił 17-letnią seminarzystkę, pannę Kof, którą przewieziono do szpitala, gdzie po wyjęciu kuli stwierdzono, że jest nadzieja utrzymania jej przy życiu.

Wilezyński przed 4 laty poznał się z ofiarą krwawego wypadku i zaopiekował się nią serdecznie, łóżąc pieniądze na jej naukę, gdyż była córką ubogiego tramwajarza. Obśypywał ją przytem prezentami, obwoził po mieście, zabierał do teatru i kina, traktując jako swoją narzeczoną. W ostatnim czasie Kefówna poczęła się bawić z innymi mężczyznami, a kiedy nie chciała słuchać perswazyj zakochanego, w ciągu jednej ze sprzeczek z tego powodu, przyszło do krwawego zajścia.

Nieprawdopodobny wynalazek filmowy.

Po wynalezieniu filmu dźwiękowego i przenoszenia go na odległość przyszła kolej na nowe cudo techniki filmowej. Towarzystwo Bell Telephone Co w Nowym Jorku ogłasza, że udało mu się zrobić film telechromoakustyczny. Film ten przenoszono radiowo bez żadnych strat pod względem wyrazistości i znacznej odległości.

Przy doświadczeniu z nowym aparatem, siedzieli widzowie w wielkim oddaleniu od aparatu nadawczego, by stwierdzić wyrazistość barwy i dźwięków. Na ekran rzucano postać dziewczyny, która brała do ręki różne kolorowe przedmioty, jak np. burak ćwikłowy, niebieskie kwiaty, zieloną suknię itd.

Próba powiodła się nadszperowanie.

Udaremnienie kradzieży w skarbcu na Jasnej Górze.

W drugiej połowie marca b. r. okradziono kościół O. O. Jezuitów przy ulicy Ś-to Jańskiej w Warszawie. Z szuflady w zakrystji zginęło przeszło 1.000 złotych oraz liczne kosztowności. Były to dary na propagandę misyjną.

Brygada kradzieżowa urzędu śledczego ustaliła, że po kradzieży znikł dwudziestoletni młodzian, używany przez zakrystjana do posług.

Z rysopisu ustalono nazwisko. Był to Anatol Siedlecki, bez określonego zajęcia i adresu, karany sześciomiesięcznym więzieniem za rozbicie skarbonki w kościele Zbawiciela.

Szukano go po całej Polsce. Li-

sty gończe i telefonogramy wracały ze wszech stron, z adnotacją „nieznany”.

Dopiero w ubiegłą niedzielę nadeszła wiadomość z Częstochowy, że w tamtejszym areszcie znajduje się przestępca, ujęty na usiłowaniu okradzenia skarbcu jasnogórskiego. Rysopisy były zgodne: niskie czoło, nos duży, wargi mięsiste.

Na prośbę policji warszawskiej, świątokradcę przysłano do Warszawy. Funkcjonariusze brygady kradzieżowej poznali w nim Anatola Siedleckiego.

Po krótkich wykretach, łotrzyk przyznał się do kradzieży w kościele O. O. Jezuitów.

— Dlaczego rabujesz kościoły zakęje.

— zagadnął go przodownik — czy nie lękasz się kary bożej? — Co nie mam się bać — odrzekł — ja ołtarzy nie ruszam, tylko rozbijam puszki i szuflady. Czy to moja wina, że kościołów nikt nie pilnuje?

Dziwnym trafem aresztowano i drugiego świątokradcę, Antoniego Lipskiego (Dzika 62), który ograbił z wotów kaplicę Rodziny Marii przy ulicy Żelaznej 97.

Spłoszyła go siostra Eugenia Maksymowicz. Podany rysopis wyścizył brygadzie kradzieżowej do ustalenia nazwiska przestępcy.

Lipski usiłował sprzedać skradzione wota „z wolnej ręki”, lecz nikt nie chciał kupić. Zwąchawszy się z paserami, szybko załatwił tran-

Kowal, udzielający ślubu.

W ostatnich czasach gdy formalistyka i koszt, związane z zawarciem małżeństwa niejednej parze oślubieńców sporo sprawia już kłopotów, prawdziwym rajem dla wszystkich pragnących wstąpić w związki małżeńskie wydawać się może niewielka wioska szkocka Gretna Green, w której — zgodnie z odwiecznym zwyczajem — cała ceremonia zaślubin trwa zaledwie kilkanaście sekund i nie wymaga absolutnie żadnych formalności. Specjalną atrakcją obrzędu zaślubin w Gretna Green jest okoliczność, że rolę „urzędnika stanu cywilnego“ spełnia tam miejscowy kowal, pochodzący z rodziny, w której fachu kowalski wraz z oryginalnym przywilejem udziela ślubów przechodzi dziedzicznie z ojca na syna. Ceremonia zaślubin w Gretna Green jest bardzo prosta: narzeczeni zjawiają się w kuźni, stażą z obu stron kowadła, a kowal wyowiada słowa: „Oto twoja małżonka. Oto twój prawnie poślubiony małżonek“. W chwili wygłaszania tych słów w ciemnej dotychczas kuźni zapalone zostaje łuczywko wielkości zapalniczki, a przy jego świetle dłonie zaślubionej pary łączą się w uścisku. Gdy łuczywko gaśnie — ce-

remonia jest skończona. Oryginalny przywilej udzielania ślubów nadany został rodzinie kowali z Gretna Green jeszcze w czasie wojen religijnych w szesnastym wieku i prze-trwał do dni dzisiejszych.

Wędrowni trędowaty.

Tradycja w Azji Środkowej nie należy do rzadkich zjawisk. W Turkestanie i obecnym Uzbekistanie istnieją osiedla (»kiszlaki«) trędowatych. Prawo starożytne Azji Środkowej głosi, że każdy trędowaty winien być wydalony ze środowiska ludzi zdrowych i osadzony w takim »kiszlaku«. Trafił bowiem, w myśl wierzeń mahometańskich, leczyć nie wolno: jest to przekleństwo, zesłane przez Allaha.

Z »kiszlaku« trędowatych niema już powrotu; osadzenie w nim równa się śmierci, cywilnej. Zdarza się jednak niejednokrotnie, że do »kiszlaków« wysyłani są nie tylko trędowaci. Znachorzy turkistańscy niezbyt dobrze orientują się w objawach trądu, to też niejednokrotnie syfilityków lub chorych na wrzody biorą za trędowatych. Zdarza się również, że jakiś miejscowy bek lub chan niezbyt miłe swe-

mu sercu osoby ogłasza za trędowatych i wysyła do kiszlaków na zawsze.

W Nizy aresztowano obecnie „księcia“ Henryka di Labra pod zarzutem nieprawego noszenia tytułu książęcego, oraz z powodu licznych oszustw i malwersacji. Henryk di Labra grasował od

dłuższego czasu w wytwor-nych miejscowościach kąpielowych i klimatycznych. Grał zawsze bardzo wysoko, przyczem oczywiście po-

slugiwał się sztuczkami szulerskimi. Będąc człowiekiem przystojnym i eleganckim, umiał również wkra-dać się w serca i szkatuły star-szych, bogatych, a żądnych miło-ści dam. Przez kilka lat wiodło mu się doskonale. Dopiero onegdaj po-słiznęła mu się noga w Nizy. Pod czas partii bakarata schwytano go na oszustwie. Policja zajęła się „księciem“ i wówczas okazało się, iż pan di Labra jest z zawodu portjerem hotelowym.

Zajęty przez kilka lat w wytwor-nym hotelu francuskim nabrał ele-ganckich manier, które przydały mu się później do odgrywania roli rzekomego księcia. Bawiąc kilka ty-godni w Nizy, zdołał ponadto „ksią-że“ naciągnąć już kilka dam na znaczne sumy. Tylko jedna z nich zgłosiła się w policji skoro dowie-działa się o uwięzieniu oszusta. In-ne wołały zachować dyskretne mil-czenie...

Zycie gospodarcze.

OGŁOSZENIE.

Warszawa, 18.7.

Londyn 43,26%,
Paryż 54,94
Wiedeń 125,52
Praga 26,58%,
Włochy 46,67%,
Belgia 125,95%,
Szwajcaria 171,55%,
Holandia 358,00
Dol. War. pr. obr. 8,88 %,
5% Pol. Dolarowa 62,50—61,50—62,—
5% Pol. Konwersacyjna zł. 42,50 43,50
4% Pol. Inwestycyjna zł. 106,75—107,—
Tendencja: mocniejsza.

AKCJE.

Warszawa, 18.7.

Bank Dyskontowy 126,00
Bank Handlowy 116,00
Bank Polski 161,75—174,00
Bank Zachodni 78,50
Bank społ. zarobk. 78,50
Węgiel 67,75
Lipow 29,50—50,75—50,50
Modrzejów 24,50
Norbil 155,00
Mirków bez kup. za 1927 i 1928 r.
Tendencja: mocniejsza.

Czy zna już Pani
najskuteczniejszy środek leczący
ODCISKI
SALWATOR
Apteki W. Borowskiego w Warszawie.

Zgineły dwa dowody osobiste wydane przez Urząd Gminy Zagórze, na nazwiska Mustalik Jan i Mustalik Jan syn Jana.

Jan Lech zgubił książeczkę wojskową, wydaną przez PKL Sosnowiec i wy-ciąg z ksiąg ludności, wydany przez gminę Cisów pow. Kielecki.

Starostecki Stanisław Myszków, zgubił książeczkę kasy chorych wydaną w Sosnowcu.

Leon Jurkowski zgubił dowód osobisty wydany w Działoszycach powiat pił-czowski.

Stępień Klara zgubiła książkę kasy cho-rych wydaną w Sosnowcu.

Michalski Jan zgubił książkę kasy cho-rych wyd. w Sosnowcu.

ROZNE.

P. Marusiu! Dlaczego zosta-łem zapomniany. Czy nie otrzymam już żadnej wiadomości przed urlopem (sierpień), adres wiado-my. A. K.

Unieważniam zgubiony dowód osobisty na nazwisko Chaim England wydany przez starostwo bedziński.

Zawiadamiam tych wszystkich u któ-rych ojciec nasz śp. Szymon Akseń-czyk posiadał dingi, że takowe zobowią-zujemy się zapłacić do 18 sierpnia br. d-za które później nie odpowiadamy. Dę-browa, Narutowicza 57.

Za długi zaciągnięte przez męża mojego Ignacego Cwiczka nie odpowiadam Leokadja Cwiczek.

OGŁOSZENIE.

MAGISTRAT MIASTA DĄBROWY GÓRNICZEJ,

na podstawie art. 21, 25, 26 Rozp. Prezydenta Rzeczy-pospolitej z dnia 16 lutego 1928 roku Dz. Ust. Nr. 23 poz. 202 o prawie budowlanem i zabudowaniu osiedli, podaje do publicznej wiadomości, że **przystępuje do sporządzenia planu zabudowania miasta na mocy uchwały Rady miejskiej m. Dąbrowy Górniczej z dnia 6. VII. 1929 roku.**

1) Obszar objęty planem zabudowania wynosi 1080 ha. i ograniczony jest:

- a) od północy miastem Będzinem i gminami Ła-gisza i Olkusz-Siewierską,
- b) od wschodu gminą Olkusz-Siewierską,
- c) od południa gminą Zagórze,
- d) od zachodu miastem Będzinem.

2) Projekt planu zabudowania wyłożony będzie do przegladu publicznego od dnia 6 października do dnia 6 listopada 1929 roku w Magistracie miasta Dąbrowy Górniczej, gdzie zainteresowani będą mogli zaznajomić się z projektem planu zabudowania.

3) Wnioski stron dotyczące planu zabudowania należy składać w biurze Magistratu ul. 3-go Maja Nr. 22 II piętro do dnia 21 listopada 1929 roku.

Dąbrowa Górnicza, dnia 15 lipca 1929 roku.

Budowniczy Miejski
Inżynier C. UTHKE.

Prezydent
Dr. Z. MADEYSKI.

DROBNE OGŁOSZENIA.

Kupno i sprzedaż.

Sklep galanterijno-łokciowy z mieszka-niem do sprzedania. Sosnowiec, Ra-cławicka 11.

Sprzedam maszynę nową do wyrobu pończoch, skarpetek, szali rękawiczek oraz domek z placem. Sosnowiec, Robo-inicza 15 na Konstantynowie Nizicki.

Sprzedam magiel, wiadomość, Dąbrowa, Narutowicza 16.

Do sprzedania domek w Zawlerciu. Wia-domość w Expresie w Sosnowcu lub filii Zawlercie.

Dom do sprzedania, ulica Dańdówka 56, Sosnowiec.

Posady i prace.

Potrzebna panienka obeznana z pracą cukierniczą. St. Jaskólski. Sosno-wiec, Kuźnica 18.

Potrzebny subjekt fryzjerski na stałe, lub na 50% Niwka labiński.

LOKALE

Do wynajęcia 2 pokoje z kuchnią, Ka-mienna 6, Konstantynów, u właściciela domu.

Poszukuje pokoju umeblowanego w Sosnowcu z niekrepującym wejściem u inteligentnej rodziny. Zgłoszenia do Expresu pod „Czystość“.

Zgubione dokumenty.

Barański Bronisław ur. 1904 r. zgubił książkę wojskową wydaną przez PKL Sosnowiec, kartę mobil. oraz wyciąg z ksiąg ludności z gminy Książ Wielki.

Bloch Symcha zgubił zezwolenie na sprzedaż zabawek wydane przez ma-gistrat sosnowiecki.

Fijałkowski Antoni zgubił książkę wojskową wydaną przez P. K. U. Sosno-wiec.

Buła Władysław zgubił książkę kasy chorych wydaną w Sosnowcu.

Zdrowie i apetyt

odzyskanie stosując stale
PIGUŁKI PRZECZYSZCZAJĄCE
ZE SFINKSEM

czyszczą żołądek, usuwają nie-strawność, chronią od reumatyzmu i artretyzmu, uśmierdzają he-moroidy, czyszczą krew.

Skł. gł.: Apteka W. Borowskiego
Warszawa, Ierozolimska 59.

Wyjaśnienia prawne.

JAK SIĘ ODBYWA ZAPRZY-SIĘŻENIE ŚWIADKÓW WIE-DŁUG NOWEJ PROCEDURY KARNEJ.

W myśl nowej procedury sąd na rozprawie odbiera od świadków (każdego oddzielnie) przysięgę. Nie składa ją przysięgi dzieci do lat 14, osoby chore psychicznie, nie zdają-ce sobie sprawy z istoty przysięgi, oraz podejrzani o udział w czynie będącym przedmiotem postępowa-nia. W razie odmowy złożenia zez-nań lub przysięgi przez świadka, sąd może skazać go na 1000 zł. grzy-wny z zamianą na areszt do jednego miesiąca.

Sąd może również aresztować niezwłocznie świadka odmawiają-ce go zeznań lub przysięgi, na czas nie przekraczający jednego miesiąca. Sędzia śledczy przesłuchuje świad-ka pod przysięgą wtedy tylko, gdy zachodzi przypuszczenie, że świad-ek nie będzie mógł stawieć się na rozprawę główną, lub że bez przysię-gi nie powie prawdy.

KTO PONOSI KOSZTY POSTĘ-POWANIA WEDŁUG NOWEJ PROCEDURY KARNEJ.

W myśl nowej ustawy w spra-wach z publicznego oskarżenia n. p. o kradzież, oszustwo, wszelkie wy-datki w toku sprawy wyklada skarb państwa. W sprawach prywa-tno-skargowych n. p. o obrazę, o-skarżyciel prywatny składa przy-akcie oskarżenia na rachunek kosz-tów w sądzie grodzkim 20 złotych, a w sądzie okręgowym — 50 złotych. Do czasu złożenia zaliczki sąd pozo-stawia sprawę bez biegu.

W wyroku sąd zawsze orzeka, kto ma ponieść kosztą postępowa-nia.

K. Kl.